

AUGUST JOZEF SCHÖLVINCK (4-11-1870 – 29-6-1931)

Ik ben de oudste kleindochter van de man die wij vandaag, hier in Warmond, in het zonnetje zetten. August Jozef, jongste zoon uit het gezin Schölvinek-Zumloh, werd op 4 november 1870 in Amsterdam geboren. Hij overleed op 29 juni 1931 in Huize Groot Leerust. Voorzover ik weet heeft nog niemand uit onze tak zich in zijn leven verdiept, Maar deze familiereünie lijkt mij een goede gelegenheid om deze tekortkoming te herstellen. Ik ben veel dank verschuldigd aan André van Noort, geboren en getogen Warmondenaar, en medewerker van het Regionaal Archief Leiden, die veel over onze voorvader boven tafel heeft gehaald.

Na de lagere school in Amsterdam werd August Josef naar Katwijk aan de Rijn gestuurd, naar kostschool dus, waar hij op het St. Willebrordcollege middelbaar onderwijs kreeg. Oorspronkelijk was hij, net als zijn vader en grootvader, voorbestemd voor de handel en werkte hij in Londen, Le Havre en Hamburg. Toen kwam hij terug naar Amsterdam, waar hij een baan kreeg bij de Algemeene Maatschappij voor Levensverzekering en Lijfrente. Hoe lang dit allemaal heeft geduurd heb ik niet kunnen nagaan, maar hij voelde zich kennelijk meer aangetrokken tot de overheid. Zo kreeg hij een aanstelling op de secretarie van de toenmalige gemeente Sloten. Hij bekwaamde zich daar in de gemeentelijke administratie onder de leiding van burgemeester Groskamp en gemeentesecretaris Roovers. Secretaris Roovers werd later gemeentesecretaris van Amsterdam. Mijn echtgenoot, Wim, werd ongeveer 50 jaar later op het stadhuis van Amsterdam een naaste collega van de dochter van Roovers, zonder dat beiden iets wisten van deze voorgeschiedenis.

In februari 1900 trouwde mijn grootvader in Den Bosch met Cornelia Kolfschoten, geboren in oktober 1871. Tot 1907 woonden zij in de Vondelstraat in Amsterdam. Daar werden vier zonen geboren, Henk, Richard (mijn vader), Guus en Karel. In 1907 werd August Jozef benoemd tot burgemeester van Warmond en verhuisde het gezin naar Terweepark 6 in Leiden. Dat huis lag pal achter het station en bestaat nu niet meer. In dat huis werden nog twee dochters geboren: Cornelia, die al na een jaar overleed, en May.

Je kunt je dat nu nauwelijks voorstellen, maar zelfs toen was er in Warmons woningnood. Het duurde nl. tot 1920 voordat de burgemeester van Warmond in zijn eigen dorp een passende woonruimte vond, villa De Narcis. Daar heeft het gezin ongeveer vijf jaar gewoond en in 1925 kochten mijn grootouders voor f. 35.000 het pand Groot Leerust.

Groot Leerust bestaat als huis al sinds ongeveer 1700. In 1707 wordt het in de archieven vermeld als boerderij met grond. In 1717 wordt het verkocht als "huis en erf" aan Benjamin Breadly, een Engelsman, die ook de omringende huizen en erfjes aankoopt. Hij maakt er een buitenplaats van en legt er een park omheen. In 1722 wordt het huis verkocht voor f.1100. De buitenplaats bevat dan het huis, een stalling voor drie paarden met "wagen en chesenhuijs" en een moestuin. Daarna wordt het huis nog enige keren verkocht en in 1790 draagt het de naam "Groot Leerust". Koper is dan de secretaris van de Weeskamer in Delft, Mr Arend Hendrik van Buren, die er f.11.500 voor neertelt. Van dat moment af wordt het huis voornamelijk gebruikt als zomerverblijf. In 1822 erft Mr Jan Siberg, zoon van de oud-gouverneur-generaal van Nederlands Indië, het huis van zijn vader die het zelf in 1804 had gekocht. Deze zoon was gemeenteraadslid van Leiden en woonde op het Rapenburg. Hij had in 1807 al met vooruitziende blik het buiten "Zorghrust" gekocht dat naast Groot Leerust lag. Toen Groot Leerust hem werd toebedeeld trok hij beide panden samen en bouwde hij een

nieuw Huize Groot Leerust. Dat werd toen omschreven als herenhuis, met een koepel aan de Lede, tuinmanswoning, paardenstal, koetshuis etc. "voorts de plaats met het overbosch, in de beste smaak aangelegd en beplant met zeer wel wassend hakhout en opgaande bomen, doorsneden met aangename wandelingen en hebbende zeer geëxtendeerde uitzichten op de Lede".

Omstreeks 1844 werd het huis door weer een nieuwe eigenaar uitgebreid met een voorhuis. Je kunt goed zien dat beide huizen als het ware aan elkaar geplakt zijn. Deze nieuwe eigenaar, een grootgrondbezitter uit Warmond, was de schoonvader van de latere burgemeester Mr Abraham Nederburgh, die ruim 50 jaar burgemeester van Warmond is geweest. Na zijn dood werd hij in 1904 opgevolgd door een meneer Sanders, de eerste katholieke burgemeester van Warmond. Dat was een nogal ambitieuze figuur, want drie jaar later werd hij benoemd tot burgemeester van Roermond.

Op 23 oktober 1907 werd mijn grootvader in Warmond als burgemeester geïnstalleerd. 22 Jaar later, op 31 december 1929 trad hij af. (er zit dus geen fout in de Schölvineckbank!). Na zijn dood op 29 juni 1931 heeft mijn grootmoeder nog tot 1947 in het huis gewoond. Toen verkocht zij Groot Leerust aan de gemeente Warmond. Op haar dringend verzoek werd de tuin permanent toegankelijk gemaakt voor de Warmondse, want het is een van de weinige mogelijkheden in het dorp om direct aan de oever van de Lede te kunnen komen. De gemeente verkocht het huis, dat inmiddels op de monumentenlijst was geplaatst, in 1981 aan een architectenbureau. Of dit nog steeds de eigenaar is weet ik niet, maar in zijn huidige staat ziet het huis er werkelijk prachtig uit.

Nu dan wat meer over August Josef zelf.

Je kunt je afvragen wat je als burgemeester van een klein dorp van bollenboeren in het begin van de 20^e eeuw zoal te doen hebt. Dat zal, met alles op loopafstand en je bootje aan de Lede vast wel een rustig en comfortabel bestaan zijn geweest. Nou, daarin kun je je toch wel vergissen. In zo'n kleine gemeente, met zeven raadsleden en een handjevol ambtenaren, moet je als enige fulltime bestuurder heel veel zelf doen. Aan de modernisering en verfraaiing van Warmond heeft hij bij voorbeeld veel gedaan. Onder zijn bestuur kwamen er riolering, gas, waterleiding en electriciteit. Er werd een woningbouwvereniging opgericht, er werden woonwijken ontwikkeld, huizen gebouwd en wegen verbreed en bestraat. In 1930 kwam, vooral door de inspanningen van de pastoor, een van de eerste bejaardentehuizen van Nederland tot stand. Dat was Huize Liduina. Mijn grootmoeder, die na de verkoop van Groot Leerust nog een aantal jaren in Den Haag had gewoond, heeft in Liduina haar laatste levensjaren doorgebracht. Zij overleed daar op 1 december 1960.

Tijdens de eerste wereldoorlog heeft Warmond veel Belgische vluchtelingen gehuisvest en daarin heb je als burgemeester natuurlijk een hoofdrol te spelen. August Josef heeft ook veel activiteiten ontwikkeld om Warmond als watersportgemeente op de kaart te krijgen. Daarin was hij heel succesvol en het hele dorp plukt daarvan tot op de dag van vandaag de vruchten. Het is dan ook niet voor niets dat de Koninklijke Roei- Zeil- en Watersportvereniging "De Kaag" hem tot erevoorzitter heeft benoemd.

Net als vele andere dorpen had Warmond een harmonie. Alle dorpingen met enig muzikaal gevoel deden daar aan mee. Rond 1918 ontstond er een enorme rel, toen de pastoor het in het kader van de katholieke emancipatie wenselijk vond, dat er een eigen, uitsluitend uit katholieken bestaand, muziekgezelschap zou komen. Hij richtte de harmonie Sint Mattias op en mijn vader heeft daarin als trompettist ook een bescheiden partijtje meegeblazen. Twee jaar later hadden de protestanten ook hun eigen fanfare. Als burgemeester kun je in zo'n gevoelige situatie weinig uitrichten. Zelfs tot op de dag van vandaag is het een gevoelig onderwerp.

Bij zijn afscheid in december 1929, waarbij de burgerij van Warmond hem eerde met een straatnaam en met de "Schölvineckbank", kreeg mijn grootvader vanuit de gemeenteraad veel lof toegezwaaid. Zo verklaarde de loco-burgemeester: "Eerlijk tegenover zichzelf en tegenover anderen zocht hij steeds het goede, in alles hulp biedende waar hij kon, terwijl hij zichzelf en zijn belangen steeds achter stelde bij die van zijn gemeente. Wij zullen altijd terugdenken aan de hoffelijke en vriendelijke man onder wiens leiding en door wiens voorbeeld wij allen onze beste krachten aan de bloei van Warmond konden wijden".

Maar het grootste compliment dat hij vanuit de gemeenteraad kreeg, lag op een ander vlak. Het oudste raadslid, met wie hij gedurende zijn 22-jarig burgemeesterschap intensief had samengewerkt en die tegelijk met hem van de gemeenteraad afscheid nam, zei het volgende: "Maar bovenal willen wij hier op wijzen als een uwer grootste deugden – als wij het zo noemen mogen en waarmee betrekkelijk alles gezegd is – dat gij altijd de grootste zuinigheid hebt betracht. Dit wil in een tijd van bouw en breek maar vaak heel wat zeggen en bij u moest eerst den gulden verdiend worden voor hij uitgegeven werd. Daarom zien wij u node vertrekken."

Dat die zuinigheid ook wel eens verkeerd kon uitpakken blijkt uit een brief uit 1951 van een bekende Leidse genealoog aan de koster van de Hervormde kerk in Warmond, wanneer hij schrijft: "Maar wat was het een janboel in dat oude raadhuis, dat ik onder de burgemeesters Nederburgh, Sanders en Schölvineck gekend heb. De vrouw van de inwonende veldwachter, die lustig hare vuurtjes stookte onder de Secretarie enz. zodat ik tenslotte burgemeester Schölvineck waarschuwde, dat ik Den Haag zou inlichten als hij dat langer toestond."

Als je dit alles de revue laat passeren, dan krijg je toch wel een beeld van de man. Toen ik als kind tegen mijn grootmoeder zei, dat ik haar lief vond, gaf ze als antwoord, dat het zo jammer was, dat ik mijn grootvader nooit gekend heb, want dat was pas echt een heel lieve man.